

Kirje

10.8.2023

VN/30314/2022
VN/30314/2022-PLM-94

Puolustusministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi uudeksi päästökauppalaiksi

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt puolustusministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi uudeksi päästökauppalaiksi. Hallituksen esityksen tavoitteena on säätää uusi päästökauppalaki, jonka myötä pantaisiin osaltaan täytäntöön muutettu päästökauppadirektiivi laitosten, meriliikenteen ja lentoliikenteen päästökaupan osalta. Lisäksi ehdotetulla lailla pantaisiin täytäntöön päästökauppadirektiiviin sisältyvät Kansainvälisessä siviili-ilmailujärjestö ICAO:ssa hyväksytyä lentoliikenteen hiilidioksidipäästöjen hyvitysjärjestelmä CORSIA:a koskevat säännökset sekä uuden erillisen tieliikenteen, rakennusten ja muiden toimialojen päästökaupan vuoden 2024 jakelijoihin kohdistuva päästöjen raportointivelvoite. Ehdotuksen myötä voimassa oleva päästökauppalaki sekä laki lentoliikenteen päästökaupasta kumottaisiin.

Puolustusministeriö toteaa lausuntonaan kunnioittavasti seuraavan.

Puolustusministeriön käsityksen mukaan sotilaallinen toiminta on rajattu ulos ehdotetun päästökauppalaain soveltamisalan ulkopuolelle, mikä tulisi riittävällä tarkkuudella käydä ilmi esitysluonnoksesta. Esitysluonnoksen täydentämisestä tältä osin on sovittu erikseen keskusteluissa liikenne- ja viestintäministeriön valmistelijoiden kanssa.

Puolustusministeriö toteaa, että sotilaslennot on rajattu voimassa olevan lentoliikenteen päästökaupasta (35/2010) annetun lain 2.3 §:n soveltamisalan ulkopuolelle. Lain mukaan *”Tämä laki ei koske sotilaslentoja sotilasilma-aluksilla, tulli- ja poliisilentoja, etsintä- ja pelastustoimintaan liittyviä lentoja, palonsammutuslentoja, humanitaarisia avustuslentoja eikä kiireellisiä sairaankuljetuslentoja.”* Lentoliikenteen tullessa lisätyksi EU:n päästökauppadirektiiviin (2003/87/EY) vuonna 2008 sotilasilma-aluksilla suoritettavat sotilaslennot rajattiin päästökaupan ulkopuolelle. Vuonna 2021 direktiiviin hiilidioksidipäästöjen kompensointime nettelyä koskeva CORSIA-järjestelmä, jonka ulkopuolelle sotilaslennot vastaavasti rajattiin päästökauppadirektiivin liitteessä I: *”Toimintojen luokat, joihin tätä direktiiviä sovelletaan”*.

Esitysluonnoksen liitteessä II sotilaslennot rajattaisiin CORSIA-järjestelmän ulkopuolelle, mutta puolustusministeriön käsityksen mukaan ei koko päästökaupan ulkopuolelle. Puolustusministeriön näkemyksen mukaan sotilasilmailu on tarpeen rajata soveltamisalan ulkopuolelle uudessa päästökauppalaissa samalla tavalla kuin voimassa olevassa lentoliikenteen päästökauppalaissa, jolloin säännös vastaisi päästökauppadirektiivin kirjausta. Samalla puolustusministeriö katsoo, että esitysluonnoksen lentoliikenteen päästökaupan soveltamisalan rajauksia koskevassa 10 §:ssä olisi tarpeen viitata lain II liitteeseen rajauksien osalta.

Meriliikenteen osalta puolustusministeriö toteaa, että päästökauppadirektiivin liitteessä I meriliikenne on rajattu tarkoittamaan asetuksen (EU) 2015/757 soveltamisalaa. Sama rajaus on sisällytetty lakiehdotuksen 2 §:n määritelmäpykälään. Viitatussa asetuksessa (EU) 2015/757 soveltamisala on rajattu sen 2 artiklan mukaisesti siten, että *”Tätä asetusta ei sovelleta sota-aluksiin, laivaston apualuksiin, kalastus- ja kalankäsittelyaluksiin, rakenteeltaan alkeellisiin puiisiin aluksiin, aluksiin, jotka eivät kulje konevoimalla, tai muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin käytettäviin julkisen vallan aluksiin.”*

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

Puolustusministeriö katsoo, että sotilasmerenkulku tulisi rajata selkeyden vuoksi soveltamisalan ulkopuolelle uudessa päästökauppalaissa vastaavalla tavalla kuin sotilasilmailu, jotta yhdenmukaisuus ja päästökauppadiirektiivin kanssa säilyisi ja eri liikennemuotoja koskevat rajaustavat olisivat sisäisesti johdonmukaisia.

Lakiehdotuksessa on tarkoitus säätää rakennusten ja tieliikenteen vuoden 2024 päästöjen raportoinnista. Rakennusten ja tieliikenteen päästökauppajärjestelmä on tarkoitus toimeenpanna erillisellä hallituksen esityksellä myöhemmässä vaiheessa. Esitysluonnokseen sisältyvän lakiehdotuksen ja päästökauppadiirektiivin mukaan tieliikenteen osalta raportointi ja päästökauppa koskevat tietyin rajoituksin päästölähdeluokkaa 1A3b. Päästölähdeluokan 1A5 polttoaineen käyttö ei sisälly päästökauppaan, eikä vuoden 2024 raportointivelvoite myöskään koske sitä. Hallitustenvälisen ilmastonmuutospaneelin (IPCC) mukaan sotilaskäyttöön tarkoitettu *“military fuel”* kuuluu päästölähdeluokkaan 1A5 seuraavasti: *“Military fuel use is reported under “1A5 Non-specified”, and this category includes fuel deliveries for all mobile and stationary consumption (e.g., ships, aircraft, road and energy used in living quarters) of the country.”* Päästölähdeluokat on määritelty IPCC:n vuonna 2006 antamissa kansallisia kasvihuonekaasuinventaarioita koskeissa ohjeissa (2006 IPCC Guidelines for national greenhouse gas inventories).

Puolustusministeriö toteaa, että raportointivelvollisuuden kirjaus on riittävä, mutta haluaa kiinnittää huomiota siihen, että edellä lausutun perusteella kaikki Puolustusvoimien tieliikenne mukaan lukien ajoneuvot, jotka eivät ole sotilasrekisterissä, rajautuvat raportointivelvoitteen ja päästökaupan ulkopuolelle. Näin ollen esitystä seuraavassa rakennusten ja tieliikenteen päästökauppajärjestelmän toimeenpanoa koskevassa erillisessä hallituksen esityksessä tulisi tämä rajaus ilmaista riittävän selväsanaisesti.

Puolustusministeriöllä ei ole muuta huomautettavaa esitysluonnoksesta.

Hallitusneuvos

Minnamaria Nurminen

Hallitussihteeri

Alberto Guidastri

Jakelu

TEM Työ- ja elinkeinoministeriö